

L' ART DEL PAGÈS

SECCIO D' AGRICULTURA PRACTICA.

Las pedras de molí.

Las duas pedras que forman lo joch de pedras d' un molí deuen ser exactament d' un mateix diámetro.

Las rocas calcáreas y 'l gres no deuen emplearse pera pedras de molí, donchs fregant ab lo grá se forma pols ó arena que barrejantse ab la farina la impurifica. Las millors pedras son las silíceas, de sílice pura y que sian compactas, homogéneas y que no saltin trossos ó s' esmicolin quan se las pica ab lo martell: las millors son las de La Ferté-sous-Juarre. Segueixen á las silíceas compactas, las areniscas silíceas: son bastant bonas las pedras de la montanya de Montjuich de Barcelona.

Com que 'l treball de la pedra superior ó volandera no es igual á la pedra de sota ó solera, per aixó alguns emplean pedras de diferenta composició mineralógica.

La pedra solera ó fixa no deu ser tan *ardent*, com diuen los francesos, com l' altre; entenentse per *ardent*, la que te desigualtats que la fan tallant, tenint en França aquestas desigualtats lo nom *des eveillures*.

Com que es molt car trobar rocas silíceas de las condicions citadas pera obtenir pedras d' una sola pessa, de aquí 'l que las pedras silíceas de molí se fassin de varias pessas ó trossos de pedra sílicea, buscant las que se semblin y tingan iguals condicions d' homogeneitat. Las caras de junta d' aquestos trossos segueixen la direcció de las ranuras ó acanalats que se forman en la pedra-mola. Totas aquestas pessas ó trossos se mantenen agafadas per medi de dos cercols de ferro tenint cuydado de omplir ab guix las irregularitats que tingan en la cara de

moldre. En compte de guix pot usarse 'l ciment americá que luego descriuré.

Lo pés de las pedras de molí varia segons siga: la densitat de la roca de que s' ha format, las dimensions que tenen y lo pés de la armadura de ferro. Las de la casa Bailly et Cie que son de las mellors, pesan cada parell:

850 Kg..	las de 1, ^m 0 de diametro.
1000	»	» 1, ^m 10 »
1300	»	» 1, ^m 20 »
1600	»	» 1, ^m 30 »
1800	»	» 1, ^m 40 »

Los diámetros de las pedras varian segons sigan 'l ús á que se destinan, la forsa de que disposan y las costums de la localitat. Los limits poden fixarse entre 0,^m 50 y 1,^m 50. S' usa 'l diámetro 0,^m 50 á 0,^m 80 pera obtenir farina grossera pera 'l bestiar. S' emplean de 0,^m 90 á 1,^m 10 quan se disposa de poca forsa y aixís s' obté bona farina. Las millors dimensions son de 1,^m 20 á 1,^m 40 y son las que van en las farineras ben montadas.

Un parell de pedras de La Ferté ab blat mitjanament sech pot treballar de 7 á 8 dias sense tenirse de repicar, aixís es que en un molí de 8 parells de pedras hi ha un parell setmanal pera repicar. Quan hi ha altre classe de pedras lo repicat deu ferse per terme mitx cada quatre dias.

En la pedra volandera hi deu haver dos forats en sa superficie circular pera ficarhi los tornillos de la grua quan se vol alsar ó tombar pera repicarla. En l' ull n' hi ha també altres dos en los quals s' introduheix lo pont que fixa la pedra al arbre vertical del molí fixantlo ab sofre fos.

En la pedra fixa ó solera hi ha duas entalladuras en la part superior en la que descansa la guia de fundició per ahont passa l' arbre vertical.

Lo ratllat ó rayonat se fa á dreta ó esquerra segons que las molas rodin en un ó altre sentit. Lo número y forma de las ratllas varia segons lo grau de porositat de la pedra y la classe de moltura á que se destina. Quant mes porosa, mes ratllas deu tenir. En Inglaterra hi ha qui ha adoptat pedras de 70 á 100 ratllas ó solchs: dihuen los partidaris que aixís se pot donar mes velocitat á las pedras sense escalfarse.

(Continuará)

G. J. DE GUILLEN GARCÍA.

Bona notícia pera 'ls viticultors.

Ab aquest titol hem rebut lo comunicat, que transcribím, traduhintlo íntegro á continuació:

«Mr. Vermorel, director de la Estació vitícola de Villefranche (Fransa) acaba de terminar un estudi sobre 'ls vinyats espanyols ab la visita als d' aquesta provincia.

Per tot arreu ha pogut comprobar, aquí com á Navarra, Aragón, La Rioja, Tarragona, etc. las pérduas horrorosas causadas per lo *mildiu*. Podém assegurar, no obstant, que 'l sabi professor é inventor del celebrat pulverizador «Llampéché», no ha trovat en sas investigacions la mes mínima senyal de Black-Rot, resultant ser lo mildiu l' autor de tot lo mal, haventse cebat en los vinyats espanyols ab una intensitat casi desconeguda en Fransa, tant mes que la major part dels propietaris, ú ho feren tart ó no varen fer cap tractament, oblidant que aquest deu ser *preventiu* y no *curatiu*.

Mr. Vermorel aconsella fer lo primer tractament sobre la fulla quan lo sarment no tinga mes que uns 10 ó 15 centímetres, y lo segon quan lo rahim está en flor dirigint lo raig sobre aquell, sense por de perjudicarlo.

Aconsella per aquest objecte, donantli la preferencia, lo *caldó bordelés* preparat ab 1 á 3 kilógrams de sulfat de coure, y quantitat igual de cals per hectólitre d' aygua.

En todas las regions invadidas d' Espanya l' eminent viticultor ha pogut apreciar la eficacia de las sals de coure, en los vinyats tractats á son degut temps (primera quinzena de Maig.) Nos ha citat particularment los experiments fets en la Estació Ampelográfica de Tarrassa, Estació Etnológica de Tarragona y los fets per D. Joan Llonch y Pous de Figueras. Per tot arreu, los vinyats tractats ab la barreja bordelesa, presentan l' aspecte d' un oasis vert en mitx d' un desert.

Es necessari y aixís ho exigeix l' interés de nostra principal producció agrícola, que 'ls viticultors estigan plenament convensuts de que tenen en las preparacions cúpricas lo medi de combatre eficazment lo *mildiu*, ab la condició, ho repetim, d' obrar preventivament.»

Lo dia 3 del mes que som baixá á la tomba en la població de Salt, provincia de Gerona, l' Excm. Sr. Marqués de Camps, President del Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro y com á tal, President *nato* de la Junta Provincial d' Agricultura, Industria y Comers de Barcelona.

D. PELAYO DE CAMPS havia desempenyat los càrrechs de Diputat á Corts y Senador del Regne, ocupant un dels primers llochs entre la alta societat barcelonina.

Com agricultor, lo Sr. Camps s' havia distingit per los avensos introduhits en sa finca rústica de Salt, dotantla de la maquinaria agrícola moderna y á no haver sigut las discordias civils del nostre pays que l' obligaren á abandonarla en lo bó y millor de sa edat, retirant-se á Barcelona y per consegüent allunyantne sa presència, absolutament necessaria; de segur hauria completat la seva obra, ab la mateixa pericia com la havia comensada, donchs coneixia perfectament lo terreno que trepitjava.

Com á ciudadá, era 'l Sr. Camps una d' aquestas figuras que van desapareixent de nostra terra, pera desgracia del pays. A un caràcter al ensemps, jovial y sério, reunía la circumstancia de ser lleal en sos actes, franch ab sos amichs, senzill en lo tracte y de cor obert pera tothom. Nosaltres, que 'ns honravam ab sa bona amistat y mes d' una vegada haviam tingut ocasió de tractarlo intimament, deplorém la seva desaparició, unint nostre pésam al de sa atribulada familia.

La noblesa de Catalunya deixa de comptar ab un de sos fermes puntals y per aixó mateix, L' ART DEL PAGÉS, genuinament catalá, sent tant mes sa irreparable pérdua.

SECCIÓ DE NOTICIAS AGRICOLAS.

Altres plagues.—Diuen de Gerona que una nova plaga ha caygut sobre l' arbrat, la qual es una especie d' oruga que ataca á las fullas consumintlas, metamorfossejantse mes tart en una especie d' escarbat volador de color blau turquí, y contra 'l qual no saben los pagesos de Sant Jordi Desvalls, que es ahont s' ha presentat, de quina manera combátrela, pera lo qual cridan la atenció de las Autoritats, personas y corporacions científicas ab l' objecte de que estudihi un assumpto tant important pera la agricultura.

Associació Agrícola.—La de la provincia de Tarragona conta ja ab 200 socis en un mes que porta d' existencia y tan prompte com reuneixi lo número necessari publicará una revista que distribuirá gratis entre 'ls associats.

Banch agrícola.—Lo Circul de pagesos de Córdoba tracta de crearne un, pera lliurar als agricultors d' aquella provincia de la usura.

MERCATS, FIRAS Y CULLITAS.

Aleixar.—Segons escrihuen, los agricultors están allí desanimadíssims. La cullita de avellana, sumament important per ser un dels punts recolectors de mes importancia, ha resultat casi nula; se calcula escassament en una décima part de cullita mitjana lo que s' haurá recolectat.

Almagro.—Tan abundant es la cullita de patatas, que 's ceideix aquest article á ral la arroba.

Aragó.—En algunas comarcas s' ha donat ja principi á la sembra de llegums, per trobarse las terras en condicions de bona saho.

Corsá (Gerona).—La fira fou menos concorreguda que en anys passats, abundant poch las transaccions y sent major lo número de venedors que 'l de compradors.

Alcansáren preus regulars los bous, vacas y badellas, desti-

nats als escorxadors, havent sigut baixos los destinats á las feynas del camp.

Lo preu del bestiar cavallar tan baix, que pot dirse abandonat; operantse solsament algunas vendas en cavalls, eugas y mulas de pochos mesos, essent sos preus, comparats ab los d' anys anteriors, relativament baixos.

Bestiar de llana y porquí ab preu sostingut.

La Bisbal.—Lo mercat de la setmana passada fou poch concorregut, á causa d' haver plogut en las primeras horas del matí.

Olot.—La cullita del blatdemoro, ha sigut aquest any bastant dolenta, degut á las continuas plujas de la primavera, aixís com ha deixat molt que desitjar la del fayol, y segons diuhen los pagesos, aquest grá no dona producció fá ja uns quants anys, motivat per una malaltía que no se sab en qué consisteix.

Soller (Mallorca).—Alguns comerciants están confeccionant los caixons de figas secas y segons sembla tenen ánimos de ferho en major escala que en anys passats si se mantenen en los mercats dels pobles del plá de la isla 'ls preus actuals.

Vich.—La Fira anomenada de Sant Miquel ó de Septiembre tingué gran número de *paradas* á la Plassa y ab bastant concurs de gent de fora. L' últim dia, ja es proverbial que sembla s' hi dona cita lo bó y millor de la Plana, convidanthi enguany lo temps bonancible que feu. Lo bestiar de totas classes abuhdá també molt, fentse bastantas transaccions, encara que á preus baixos, á causa, sens dubte, per la crisis que s' está atravessant

VINS.

Aleixar.—La cullita del vi, si bé en cuant á calitat no será del tot mala per haverse mantingut en bon estat los ceps, en cuant á cantitat tothom queda enganyat y resulta molt inferior á lo que s' esperava.

Canet de mar.—Lo resultat de la berema en aqueix terme municipal ha desenganyat als culliters, donchs encara que tenian calculat que la cullita seria escassa, no creyan tampoch

que ho fos tant com ha resultat No s' ha recolectat ni una sex-
ta part del rahim que va cullirse l' any passat, y si no fos que
hi ha una existencia de ví de mes de duas mil cargas, que 's
vendrán á bon preu, podría dirse que ab lo que s' obtindrà
aquest any hi haurá apenas lo suficient pera 'l consum de la
població.

Catllar.—Los mal causats per lo *mildew* en las vinyas d'
aqueix terme municipal, han sigut terribles, donchs d' unas
23,000 cargas de ví que per terme mitj se recolectavan, ab prou
feynas han arribat en lo present any á unas 4,000 cargas.

Panadés — Se calcula que aquest any los vinyars produhirán
per terme mitj una décima part de la cullita. Son molts los vi-
ticultors temerosos de que aquest *poch* encara resulti dolent.

Porrera.—La recolecció de la berema, 's presenta en bon es-
tat, si bé en cantitat será un poch inferior á la cullita del any
passat.

Lo mes raro es que aixís com en lo terme de Reus per lo re-
gular lo *mildiu* ataca mes las vinyas aclotadas, aquí en cambi
las que mes han suferit son las costeras, y en las fondonadas
los ceps se presentan ufans, ab tots los pampols y plens de
rahims

La berema s' ha pagat á bon preu, haventhi alguns compra-
dors forasters que han ajustat quantitats bastant importants á
13 rals la arroba, preu al que pochs anys havia arribat.

Los propietaris recolectors están bastant animats, confiant
que 'l ví arribará á pagarse á bon preu per quant son escasas
las comarcas ahont se farà de tan bona qualitat.

Reus.—Encara que lentament, s' observa que vá desaparei-
xent la calma dels mesos d' istiu y aixó fá que nostres mercats
d' ara se vegin un poch mes animats que 'ls anteriors: aixís
es que l' últim fou regular en transaccions.

Lo mercat de vins se celebrá ab alguna concurrencia de
propietaris y corredors, pero las operaciones realizadas foren po-
cas, per rahó de ser varias las casas exportadoras que ni sis-
quera provan las mostas y oferir preus baixos las que son
compradoras.

Contra la creencia de molts, donats los alts preus que regiren
per los vins en l' últim período de la campanya próxima pas-

sada, sorpren la desanimació y baixa que regnan en los moments actuals; pero vista la situació dels mercats de Fransa, Inglaterra y América, es la consecuencia natural y llògica.

Los preus que regiren son:

Priorats, 40 ó 45 ptas. la carga de 121'60 litres, en la bodega del propietari.

Baixos, 30 á 35, ptas. la carga de 121'60 litres, en lo celler del propietari.

Reus y sos encontorns, 14 á 25 ptas. la carga de 121'60 litres, en la bodega del propietari.

Valencia, 25 á 35 ptas. la carga de 121'60 litres en lo magatzém del comprador. (Se nota disminució d'ajustos.)

Mistela negra del Priorat, 50 á 60 ptas. la carga de 121'69 litres, en la bodega del propietari.

CALENDARI DEL VINICULTOR

OCTUBRE

Pera las comarcas fredas y tardanas nos atením á lo dit en Septiembre respecte á la berema y trepitx. En las primerencas se vigilará la marxa de la fermentació secundària y en lo moment que acabi aquesta, se reomplirán las botas y se tapanán perfectament; aquestas reomplertas deuen ferse cada vuit dias, donchs lo volúm del líquit disminuheix rapidament, tant per lo que 's xuc-clan las botas, com perque 'l vi se contrau al refredarse. Es també convenient fer baixar la temperatura del celler, si es possible entre 8 y 10 graus centigraus, á fi d'activar la clarificació del vi, una vegada terminada la fermentació secundària.

IMPRENTA DE VÍCTOR BERRÓS Y FILLI, MOLAS, 31. — BARCELONA